

Parlamentul
Republicii Moldova

LA nr.35

24 mai 2022

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994
cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției
Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

**pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 451¹ din Codul
Contravențional al Republicii Moldova**

09:20

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	67a	
"25"	05	2022

I – AUTORUL SESIZĂRII

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova
Parlamentul Republicii Moldova
Bulevardul Ștefan cel Mare și Sfint 105,
Chișinău 2073

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept obiect examinarea constituționalității prevederii articolului 451¹ alin. (1) lit. a) sintagma „și nu necesită acumulare de probe” din Codul Contravențional nr.218 din 24 octombrie 2008.

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Prin Legea nr.159 din 12 octombrie 2018 privind modificarea unor acte legislative, Codul Contravențional a fost completat cu o serie de norme, printre care și Capitolul VI¹ „Proceduri simplificate de constatare și examinare a contravenției”, articolele 451¹ – 451⁵.

Obiectul criticilor de neconstituționalitate din prezenta sesizare îl constituie prevederile articolului 451¹ alin.(1) lit. a) în redacția după cum urmează:

„**Articolul 451¹**. Examinarea faptei contravenționale în baza constatărilor personale ale agentului constator

(1) În cazul depistării unei fapte ce constituie contravenție, agentul constator nu încheie proces-verbal cu privire la contravenție dacă sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) contravenția poate fi constatată în temeiul constatărilor personale ale agentului constator și nu necesită acumulare de probe;

b) persoana acceptă constatățile agentului constator, ca fiind suficiente pentru demonstrarea vinovăției, și recunoaște săvîrșirea contravenției;

[...].”

Din structura trihotomică a normei respective, care trebuie să stipuleze condițiile în care unele categorii de subiecte vor manifesta o anumită conduită, să precizeze în ce constă această conduită și care sunt urmările ce decurg din nerespectarea ei. Observăm non-sensul juridic al prevederilor literei a) și lit. b), care este se contrazic și se exclud reciproc prin coroborare.

Pentru claritatea pretențiilor de neconstituționalitate și prin urmare de aplicabilitate vom reda schematic circumstanțele aplicării prevederilor articolului 451¹, în speța după cum urmează (tabel 1):

Tabel 1

<i>circumstanțele</i>	<i>Prin prisma art. 451¹ lit.a)</i>	<i>Prin prisma art. 451¹ lit.b)</i>
Săvârșirea unei fapte contravenționale, constatate prin mijloace tehnice cum ar fi dispozitivul „radar”.	Agentul constatatator refuză aplicare procedurii simplificate, dat fiind că „a constatat” contravenția cu ajutorul mijlocului tehnic și consideră datele obținute de pe dispozitiv drept fiind „probe” .	Agentul constatatator, prin prisma faptului că persoana acceptă constatările agentului constatatator, ca fiind suficiente pentru demonstrarea vinovăției, și recunoaște săvârșirea contravenției
	Refuză emiterea unei decizii privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatatator, invocând alin.(1) lit.a)	Emitte decizia privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatatator
	Ignoră recunoașterea de către contravenient a săvârșirii contravenției și întocmește proces-verbal. (persoana acceptă constatările agentului constatatator, ca fiind suficiente pentru demonstrarea vinovăției, și recunoaște săvârșirea contravenției)	Decizie prin care aplică o sancțiune egală cu o doime din minimumul sancțiunii sub formă de amendă prevăzută în partea specială a cărții înfii
Obiecții	Disponând de discreție exagerată (datorită lacunei legislative), agenții constatatatori optează pentru întocmirea proceselor-verbale , în detrimentul opțiunii de a emite o decizie prin care va aplica o sancțiune egală cu o doime din minimumul sancțiunii sub formă de amendă prevăzută în partea specială a cărții înfii	
Concluzie	Pentru aceiași faptă contravențională, legiuitorul lasă la discreția subiectivă a agentului constatatator decizia de a aplica art.451 ¹ alin.(1) lit.a) sau lit.b), fără a specifica exact circumstanțele în care aceste norme pot fi aplicate prin coroborare, fie se exclud reciproc.	

Astfel, relevant criticii de neconstituționalitate, subliniem faptul că nota informativă¹ la proiectul de lege prin care au fost operate modificările criticate, autorul menționează:

„Articolele 451¹-451⁶ – au drept scop instituirea unei noi proceduri de examinare a faptei contravenționale, în baza constatărilor personale ale agentului constatatator, în esența fiind o procedură simplificată de constatare și examinare a cauzei contravenționale. [...]. Astfel, în cazul depistării a unei fapte contravenționale, agentul nu urmează să încheie proces-verbal cu privire la contravenție spre deosebire de procedura generală, actul prin care persoana va fi sancționată **se va emite sub formă de decizie**.

¹http://www.justice.gov.md/public/files/transparenta_in_procesul_decizional/coordonare/2017/aprilie/Nota_informativaCC.pdf

Totodată, prevederile proiectului instituie un mecanism sancționator, astfel, contravenientul având posibilitatea achitării sancțiunii sub formă de amendă în mărime de 1/2 din minimul acesteia, în cazul în care într-un termen de 3 zile contravenientul intenționează să achite amenda stabilită, beneficiază de dreptul achitării în cuantum de 50 % din valoarea stabilită.

În aceeași ordine de idei, noua procedură de examinare a cauzei, oferă posibilitatea agenților constatatori de a examina cauza într-o procedură mai simplă, **nefiind nevoie de a declanșa întregul mecanism de examinare și soluționare a cauzei, evitând în acest sens multe etape de durată.**

[...] Prin instituirea mecanismelor de examinare simplificată a cauzei **contravenționale și încheierea acordului de colaborare se urmărește soluționarea procesului contravențional, într-un termen optim și previzibil.**

Odată cu operarea modificărilor, contravenientul va beneficia de reducerea limitelor de pedeapsă în cazul care uzează de această procedură specială, **prin acest proiect se intenționează să crească numărul de dosare soluționate în acest mod**, aspect ce va conduce la concentrarea resurselor umane în vederea creșterii operativității în instrumentarea dosarelor complexe și, nu în ultimul rând, **la soluționarea cu celeritate a proceselor contravenționale.**”

Prin urmare, observăm intenția autorului, care își propune să instituie două norme distincte prin efectul lor juridic, care ar urma să funcționeze prin coroborare.

Or, dacă „**persoana acceptă constatările agentului constator, ca fiind suficiente pentru demonstrarea vinovăției, și recunoaște săvârșirea contravenției**” atunci poate fi aplicat articolul 451¹ alin.(1) lit.b) (rămânând incert și afectînd calitatea legii prevederea lit. a) alin. (1) „și nu necesită acumulare de probe”),

În aceste condiții, observăm că prevederile articolului 451¹ alin. (1) lit. a) sintagma „și nu necesită acumulare de probe”, vine în contradicție cu prevederile aceluiași articol alin.(1) lit. b) „**persoana acceptă constatările agentului constator, ca fiind suficiente pentru demonstrarea vinovăției, și recunoaște săvârșirea contravenției**”.

Potrivit art.425 din Codul Contravențional, **probele sînt elemente de fapt, dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției și la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.**

În calitate de probe se admit **elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:** procesul-verbal cu privire la contravenție, procesul-verbal de ridicare a obiectelor și documentelor, procesul-verbal de percheziție, procesul-verbal privind cercetarea la fața locului, procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, declarațiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delictive, obiectele și documentele ridicate, constatările tehnico-științifice și medico-legale, raportul de expertiză.

Observăm că fixarea vitezei de circulație cu ajutorul dispozitivului de tip „radar”, nu se regăsește în lista „probelor”, or, chiar considerînd acest procedeu drept o înregistrare video, pe care contravenientul o recunoaște și își declară vinovăția, legiuitorul exclude posibilitatea aplicării art.451¹ alin.(1) lit. b).

În oricare altă ipoteză, în care o contravenție a fost fixată prin mijloace foto, sau prin

declarații ale unor martori, dar care este recunoscută, iar persoana acceptă constatările agentului constatator, ca fiind suficiente pentru demonstrarea vinovăției, și recunoaște săvârșirea contravenției, articolul 451¹ nu mai poate fi aplicat (pentru că există probe acumulate), fapt care creiază non-sensul juridic al acestui articol.

În acest sens, pe lângă viciile de calitate ale normei, despre care vom argumenta *infra*, atragem atenția, că prin redacția normei în respectiva stilistică juridică, **agentul constatator dispune de o marjă de discreție nedeterminată**, iar norma este în contradicție cu scopul adoptării anunțat și cu logica juridică a prevederilor articolului privite în ansamblu.

Totodată, esența criticii de neconstituționalitate se naște prioritar din perspectiva principiului proporționalității juridice, precum și contradicția cu principiul individualizării și răspunderii contravenționale, precum principiului constituțional al accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil.

Astfel, considerăm oportună desfășurarea criticii de neconstituționalitate pornind de la **prevederile art.20 din Constituție**, care reprezintă blocul fondator al sistemului democratic, în care orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă în cazul lezării drepturilor sale.

Textul art. 20 indică în mod direct existența unei **obligații active a statului de a asigura dreptul la satisfacție efectivă în justiție**. Termenul „efectivă“ este cheia elaborării cadrului obligațiilor statului.

Dispoziția care garantează accesul liber la justiție și asigură, în același timp, unitatea reglementărilor constituționale și legislative pe întreg teritoriul țării este cuprinsă în alin. (2) al articolului analizat și prevede că nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Curtea Constituțională menționează că principul accesului liber la justiție urmează a fi privit nu doar ca o garanție fundamentală pentru exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților persoanei, **ci și ca o normă imperativă chemată să dea sens noțiunii de „stat de drept“**. Or, conform art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

În Hotărârea nr.4/2018, Curtea reține că principiul legalității – componentă a statului de drept – **îl obligă pe legislator să reglementeze în mod clar competența instanței de judecată și a organelor administrative de a examina cauzele contravenționale**.

În acest sens, Curtea menționează că **legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului**.

Complementar, **principiul securității juridice** presupune că cetățenii trebuie protejați „contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze“. Acest principiu a fost consacrat și a cunoscut o continuă îmbogățire în dreptul european, atât la nivel general comunitar, cât și în materia protecției drepturilor omului.

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în jurisprudența sa, de exemplu în cauza *Marcks împotriva Belgiei*, 1979 importanța respectării principiului securității juridice, considerat ca fiind în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât

și dreptului comunitar.⁵ În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, acest principiu este consacrat în mod explicit în legătură cu unul dintre drepturile fundamentale reglementate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv dreptul la un proces echitabil.

În cauza *Viașu împotriva României*, 2008, aceeași Curte, referindu-se la o serie de alte cauze împotriva României (*Străin și alții*, *Păduraru*, *Porțeanu*, *Radu*), a constatat din nou lipsa de coerență și de previzibilitate a legislației române, materia examinată fiind cea care privește retrocedările de imobile. Curtea a reținut cu acel prilej că dificultățile de ordin organizatoric ale autorităților competente în implementarea măsurilor privind retrocedările de imobile [așadar problemele determinate de aplicarea legii] sunt consecința modificărilor repetate pe cale legislativă a mecanismului de restituire, remarcând faptul că aceste modificări „au creat un climat de incertitudine juridică”. Această incertitudine a fost denunțată de diferite instanțe judecătorești române care au încercat, fără un succes durabil, să elimine „echivocul situațiilor juridice incerte”. Remarcând, în aceeași cauză, existența a zeci de hotărâri care au dus la constatarea încălcării art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, precum și a peste o sută de cereri similare aflate pe rolul Curții, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a calificat problema care a determinat insecuritatea juridică ca având „caracter sistemic”, fiind generată de o „imperfecțiune” în ordinea juridică internă și o „disfuncționalitate a legislației române”.

În ceea ce privește *incidența art. 54 al Constituției*, subliniem că respectiva normă statuează expres faptul că **nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului**.

Or, o ingerință în spectrul drepturilor omului urmează a fi justificată de anumite argumente: ingerința corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică, ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit etc., argumente care nu pot fi identificate în raport cu legea examinată.

Potrivit actelor internaționale, restrângerile și derogările sunt admisibile dacă: a) sunt necesare într-o societate democratică și sunt prevăzute expres de lege; b) se impun pentru a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea sau morala publică, drepturile și libertățile celorlalți; c) sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică; d) sunt impuse pentru membrii forțelor armate și poliției.

Drepturile și libertățile trebuie exercitate în cadrul unor coordonate juridice, la care se adaugă cele morale, politice, confesionale, filozofice etc.

În plus, însuși conceptul de libertate ține de respectarea drepturilor și libertăților individuale, inclusiv a celor care se exercită în grup, și ale altor persoane. Posibilitatea juridică a stabilirii unor limitări răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor și libertăților celorlalți, în perspectiva realizării intereselor lor individuale, naționale, de grup, a binelui public.

Nu în ultimul rând, norma criticată contravine unui șir de acte fundamentale în materia drepturilor omului: *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, *Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale*, *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*, *Convenția Europeană a Drepturilor Omului*. Actele enumerate prevăd expres condițiile în care este admisă restrângerea drepturilor omului.

În ceea ce privește alte criterii, și anume dacă: Ingerința corespunde normelor unanim

recunoscute ale dreptului internațional. În acest sens, restricția trebuie să fie compatibilă cu reglementările celor mai importante instrumente universale în domeniul protecției drepturilor omului, cum sunt: Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Ingerința constituie o măsură necesară într-o societate democratică. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, termenul necesar implică existența unei nevoi sociale imperioase. Întrucât statele au îndatorirea de a garanta respectarea drepturilor și libertăților, acestora li se recunoaște și o anumită marjă de apreciere, fie că este vorba despre legislatorul național, fie de alte organe ale statului, inclusiv de instanțele judecătorești, chemate să interpreteze și să aplice prevederile legislației în vigoare.

Ingerința trebuie să fie proporțională scopului urmărit. Luând în considerație faptul că natura restrângerii este criteriul după care se apreciază proporționalitatea acesteia, este importantă ideea că restrângerea trebuie să se facă în favoarea interesului general, adică să existe circumstanțe în care restrângerea nu ar afecta interesul general, ci i-ar aduce beneficii.

Or, sintagma criticată nu corespunde acestor trei criterii motiv pentru care afectează prevederile art.54 din Constituție.

Cu referire la *incidența articolului 23 din Constituție*, subliniem faptul că potrivit art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept și democratic, iar în jurisprudența sa constantă Curtea Constituțională reiterează importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică.

Or, norma contestată conține prevederi contrare tehnicii legislative, contrare condițiilor de calitate a legii, motiv pentru care contravin art.32 din Constituție.

CtEDO a reamintit că preeminența dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de către Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie **accesibilă și previzibilă** (*Rohlena v. Cehia [MC]*, 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania [MC]*, 20 octombrie 2015, § 154; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 48).

De altfel, Curtea Constituțională notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania [MC]*, 21 octombrie 2013, §§ 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele în schimbare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Kokkinakis v. Grecia*, 25 mai 1993, § 40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu exigențele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§ 96–104).

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de

apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (*HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015*).

Curtea Constituțională a reținut constant că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie protecție împotriva arbitrarului. Or, asigurarea respectivelor principii obligă statul să legifereze într-o manieră clară și previzibilă normele de drept adoptate.

Așa dar, adoptarea de către legiuitor a actelor legislative accesibile, previzibile și clare se impune prin pisma art.23 alin. (2) din Legea supremă.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010, a fost statuat că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – **norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.**

În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, **norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.**

Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (*Busuioc v. Moldova*, *Guțu v. Moldova*).

Astfel, în cauza *Guțu v. Moldova*, (*Guțu v. Moldova nr.20289/02*, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (*a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49*).

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 27 septembrie 2016, a fost statuat cu titlu de principiu că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure.

De asemenea, **textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.**

Respectiva velenie juridică s-a realizat prin fentarea Constituției pe dimensiunea egalității în drepturi și a calității legii, precum și cu ignorarea regulilor tehnicii legislative, fapt care afectează principiul legalității.

Noțiunea de „lege” poate cuprinde surse de drept ca legislația primară ori delegată a unui stat, precum și hotărârile judecătorești (*Kafkaris v. Cipru, hotărârea Marii Camere din 12 februarie 2008, §§ 118-121*). Ea nu include „practicile statale” neconforme cu dreptul scris al statelor ori cu hotărârile judecătorești și cu obligațiile internaționale ale statelor în materie de drepturi ale omului (*Streletz, Kessler și Krenz v. Germania, hotărârea Marii Camere din 22 martie 2001, § 91*).

Pentru a se stabili caracterul de „lege” în înțelesul Convenției și al Constituției, al unei norme de drept, trebuie efectuat un test al „suficienței” acesteia pentru a se verifica dacă norma de drept este accesibilă, clară, previzibilă și dacă oferă garanții împotriva abuzurilor.

Condiția accesibilității impune ca textele de lege să poată fi accesate de către reclamant (*Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §§ 87-88*). Dacă se invocă texte sau reguli care suplimentează limbajul vast al unei norme primare și publice, atunci și acestea trebuie să poată fi accesate de către reclamant.

Condiția preciziei suficiente sau a previzibilității presupune **existența unor norme de drept detaliate în privința subiectului tratat** (*Kruslin v. Franța, hotărârea din 24 aprilie 1990, § 27*). Ea impune o analiză mai riguroasă a normei de drept. Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat” (*Chorherr v. Austria, hotărârea din 25 august 1993, § 25*).

Testul preciziei legii impune ca **în situațiile în care legea conferă o anumită marjă de discreție, ea să indice cu suficientă claritate limitele acesteia** (*Silver și alții v. Regatul Unit* (§ 80)).

În cauza *Al-Nashif v. Bulgaria* (hotărârea din 20 iunie 2002, §§ 119-123) – un caz care a vizat expulzarea unei persoane din motive de securitate națională –, Curtea Europeană a statuat că „**legea trebuie să indice cu suficientă claritate marja de discreție care este conferită autorităților competente și maniera exercitării acesteia, având în vedere scopul legitim al măsurii în cauză, pentru a acorda persoanelor protecția adecvată împotriva ingerințelor arbitrare**”.

În concluzie: *in concreto* textul „și nu necesită acumulare de probe” din art.451¹ alin.(1) lit. a) conferă literei b) de la același aticol un caracter superfluu. Or, în aceste condiții justițiabilul nu își poate racorda comportamentul la reglementarea acestui articol, iar pe cale de consecință marja de discreție conferită agenților constatatori afectează protecția adecvată a cetățenilor împotriva ingerințelor arbitrare. Complementar redacția textului criticat, contravine scopului normei adoptate și este în opoziție cu prevederile art.20, 23, 54 din Constituție, dar și art.6 din CeEDO.

Cadrul normativ pertinent

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 5

Democrația și pluralismul politic

(1) Democrația în Republica Moldova se exercită în condițiile pluralismului politic, care este incompatibil cu dictatura și cu totalitarismul.

(2) Nici o ideologie nu poate fi instituită ca ideologie oficială a statului.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului, pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele

minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată strict necesară de către tribunal, atunci când, datorită unor împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul: a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa; b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer; d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării; e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare celor expuse, în conformitate cu prevederile art.1, 20, 23 și 54 din Constituția Republicii Moldova, art.4 și art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. art. 4, 38, 39 din Codul Jurisdicției Constituționale.

Solicit Înaltei Curți:

1. Admiterea spre examinare a prezentei sesizări;
2. Exercițarea controlului constituționalității și declararea drept neconstituțională a textului „și nu necesită acumulare de probe” din art.451¹ alin. (1) lit.b) din Codul Contravențional al Republicii Moldova.

V – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

VI - LISTA DOCUMENTELOR

VII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declarăm pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

24 mai 2022

Cu respect,
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Adrian LEBEDINSCHI